Ч. 31. Львів, Субота дня 8. (21.) лютого 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Голос бл. п. Володимира Барвіньского

про політику розпуки

(*присьвячуємо „Комітетови розпуки“*).

(+) Рускому народови ніколи не стелила ся дорога пахучими рожами і цьвітами, а дуже часто колючим тернєм. В усїх змаганях, чи церковних, чи народно-політичних, чи культурних або економічних руский нарід споконвіку був проневолений бороти ся з всякими перепонами і трудностями. Не дивниця, що та »лиха доля« витиснула на нїм відповідне тим обставинам пятно, ту сумовито-елеґійну вдачу (задумчивости, жалібности — »хоть сядь тай плач!), яка надає єму стільки ніжної поетичности, а з другого боку настроїла єго недовірєм та зневірою, фаталїзмом, що доводив єго до байдужности і бездійности. До сего чимало причиняла ся безпросьвітність широких верств народних, за якою йшла непорадність і безпомічність.

Коли такі прикмети і прояви поміж широкими верствами руского народу можна ще зрозуміти і хоч в части оправдати, то вже ніяк сего не можна простити тим, що висувають ся наперед сих мас, бажають бути їх керманичами і провідниками, хотять кермувати народною роботою орґанізациєю, політикою. Від таких керманичів, провідників вимагає ся передовсїм здорового і холодного розуму, щоби мали повну сьвідомість, до якої мети їм вести нарід, якою дорогою, та якими способами усувати перепони, що стають в дорозї. Тут треба наперед обчислити ся, чи не за далеку витичено мету, чи стане сил побороти всї перепони, а коли насунуть ся несподївані і непредвиджені трудности, треба узброїти ся заздалегідь в терпеливість і витривалість. Починаючи яке небудь дїло, гляди, який буде конець!

Ми вже при иншій нагоді вказували на се, як у нас нераз нема ясно витиченої мети, до якої належить змагати, як нераз поступає ся навманя, не знаючи добре шляху, що веде до сеї мети, як нераз не обдумає ся вперед способів, якими треба би усувати перепони на тім шляху, як нераз не обчислить ся сил, якими можемо орудувати, щоби осягнути витичену цїль.

Ми дуже часто похожі на Гребінчиного »Мірошника«, що великої води бажає, щоби було богато млива, а не глядимо на те, чи міцний наш млинок! Не обдумавши і не необчисливши всего наперед, зуживаємо на поборенє викликаних перепон богато сил, заподїваємо собі чимало втрат, а затим слїдує знеохота, зневіра і розпука.

Коли такої тактики приймають ся молоді, недосьвідні люди, як н. пр. деякі проводирі академічної молодїжи у відомій вторішній боротьбі унїверситетскій, коли їм в буйній мрії уявляло ся так легке виборенє витиченої собі високопарно мети, яка опісля розплила ся в мареві, то се ще можна вчасти зрозуміти, вчасти виправдати.

Одначе не можна сего виправдати у тих, що приймають ся бути провідниками народу, що хотять давати єму провід, бути єго керманичами. Лихий се полководець, що не подумає про засіб потрібної в критичній хвилї амуниції, що відразу палить з гармат, де часом навіть вистрілу з карабіну не треба. Але гучний стріл гармат імпонує бодай зразу противникови, колиж не стане відтак набоїв, тодї розпука.

Отак буває у нас і в політичній боротьбі. Загалови припадає до вподоби найострійша тактика, не тямлячи, що колись єї було би потреба ужити, та вже нема як. Колиж не осягне ся бажаної мети мимо найострійшої тактики, тодї настає зневіра, розпука, а відтак затим іде байдужність, безпомічність, непорадність.

Що наші москвофіли нераз починали боротьбу, не оглядаючи ся на ніякий успіх, се річ зовсїм зрозуміла, їм ходило лише о те, щоби викликувати і піддержувати невдоволенє в широких народних масах а особливо в осьвіченій верстві руской суспільности, щоби приладити тим дорогу для свого месиї.

Однак, хто бажає справдешнього розвитку і поступу руского народу, а не лише пустої, безхосенної демонстрациї, не може і не повинен кидати окликами, які до того не тільки не ведуть, але навпаки доводять нарід до зневіри і розпуки. Особливож не личить се редакциям таких часописий, як »Дїло«, котре має метою осьвідомлювати руску осьвічену верству і вести її до позитивної працї в користь руского народу, — як »Свобода«, котра повинна здоровий корм подавати широким верствам сего народу, вести єго до просьвіти і позитивної працї, яка єдино може єго двигнути з занепаду і з темноти до красшої долї. Тимчасом, як ми вже при иншій нагоді на се вказали, замість всего того розбуджує ся в тих верствах розпуку, яка після невдачі зовсїм очивидної і предвиджуваної мусить довести до зневіри і байдужности. Коли отже редактори сих часописий ступили на таку дорогу, не завадить пригадати їм, який погляд мав про таку тактику основний і перший редактор »Дїла« бл. п. Володимир Барвіньский, якому і теперішня редакция не поважила ся відказати великих заслуг около народної справи. В тій цїли в слїдуючих числах подамо ширшу статю п. з. »Нашим десператам«, яка і в нинїшних часах, по 22-ох роках не втратила актуальности і може бути провідною для нинїшних руских політиків і дневникарів.

(Дальше буде).

З державної ради.

Між інтерпеляциями пос. Шенерер виводить в своїй, що міністер Резек сидить лише на се в міністерстві, щоби виконувати натиск на номінациї в користь Чехів. Тому жадає інтерпелянт спенсіонованя єго і неіменованя більше міністра для Чех. З дневного порядку:

дальша розправа над військовим законом.

Пос. Ельдерш вказує на те, що антимілїтарне становиско зблизило в тім зглядї социялїстів до російского царя і відчитує на доказ кілька уступів з царского манїфесту в справі розоруженя. Социялїсти бачать в мілїтаризмі небезпечність для загального мира народів і тому у Франциї они виступають против ідеї віддяки Прусакам. Дальше критикує бесїдник дуже строго становиско християньских социялїстів супроти військового предложеня і наводить богато надужить у війску. Се дає принуку до великої демонстрациї

проти ґен. Ґальґочого.

бо коли пос. Ельдерш в дуже острий спосіб почав ілюструвати відносини в X. корпусї, закликав пос. Пернерсторфер: Ґальґочи є нужденним лотром! Віцепрезидент Кайзер взиває, щоби не переривати бесїдникови. Пос. Ельдерш: Я вповнї годжу ся на таке перериванє. (Веселість). Пос. Пернерсторфер: Ґальґочи є людскою потворою! приносить стид цїлій людскости! »Ein elender Lump, ein menschliches Scheusal ist der Galgotzy!« Пос. Ріґер кличе: Bluthund! Пос. Дашиньский: Eine Schande für das Militär! Пос. Ельдерш заявляє дальше, що Ґальґочи є одним з найпідлїйших людий, які коли небудь жили в Австриї. (Оплески социялїстів). Віцепрезидент Кайзер прикликує пп. Пернерсторфера і Ельдерша до порядку. Ельдерш в дальшім ходї своєї промови наводить ріжні випадки знущаня над жовнїрами та заявляє, що се ганьба для польского Кола; що вислугуючи ся при кождій нагоді військовій адміністрациї, не в силї примусити єї, щоби усунено Ґальґочого. При кінци своїх виводів, які тревали близько три години, зазначує бесїдник, що відвічальність за ухваленє військового предложеня спаде на инші сторонництва, бо социялїсти не вірять обіцянкам міністра краєвої оборони і будуть голосувати проти предложеня і проти всїх жадань на війско.

В дальшій дискусиї

пос. Морсей заявив ся за предложенєм, а так само і ґр. Дейм, пос. Біанкінї против предложеня, а за ним пос. Гібер. Відтак заняв слово

міністер краєвої оборони

гр. Вельзерсгаймб і заявив, що численні гадки і жаданя, піднесені підчас розправи, стануть предметом докладної розваги. Достави для армії будуть роздавати ся продуцентам, рільників та жонатих буде урльопувати ся частїйше, тїлесні кари ограничить ся як найбільше, в справі 2-лїтної служби предложить ся палатї представленє при найблизшій нагоді. Проєкт забезпеченя вдів і сиріт вже випрацьований, демоляцийні реверси мають бути знесені, а поки-що ограничені лише на найконечнїйші, військові такси будуть зменшені для бідних, а підвисшені на богатих, а покликаним до військової служби будуть давати відшкодованє за далекі подорожи. Також нова карна процедура буде згідно з жаданєм послів опирати ся вповнї на засадах явности, контрадикторийного поступованя, оборони і устности (живі оплески). Задля підпертя предложеня міністер вказав на заведенє нових гавбиць і доконечне з тим звязане помноженє артилєриї та побільшенє чинного стану маринарки.

Конець загальної дебати.

Пос. Фресль обговорював докладно спра-

ву самоубійств в армії і ствердив на підставі статистичного материялу, що в жадній армії Европи число замоубійств не дійшло до такої високої цифри, як в Австриї. По замкненю дискусиї вибрано

ґенеральних бесїдників.

Пос. Ротер, як ґенеральний бесїдник pro, заявляє, що у військовім зарядї Австриї є богато невиносимих річий, а особливо в перемискім корпусї. Найкрасшим доказом на се є число самоубійств, яке в перемискім корпусї в р. 1901. виносило 92 смертельних випадків, 70 тяжких окалїчень, 44 случаїв божевіля, 13 случаїв неспосібности до служби в наслїдок знущаня, 400 дезерций і 725 менших або більших кар вязниці. В слїдуючім 1902. роцї було не лїпше, бо: 60 самоубійств, 70 намаганих самоубійств, 26 окалїчень наслїдком знущаня, 700 увязнених, 50 судових слїдств, а 100 дисциплїнарних з причини замельдованя словом »є«. В Австриї припадає одно самоубійство на 970 людий, в Нїмеччинї на 36000 людий! Національних почувань зовсїм не шанує ся. Публично офіцир кричав до контрольного зібраня »polskie świnie«, а за одно »є« засуджено резервіста на 5 місяцїв, коли иншого за убите рекрута засуджено лише на 3 місяцї. Знущаня у війску, як пр. присїдати з куферком на голові аж до памороків, дїють ся часто у війску, а супроти населеня на маневрах поводить ся війско часто як дика орда. Бесїдник запитує, чому рільничий або промисловий завід не дає ся погодити з офіцирскою ранґою? Вставляє ся за признанєм пенсиї капельмайстрам і горячо домагає ся знесеня демоляцийних реверсів для Кракова, які вже від 34 лїт пригнетають се місто. Достави для війска треба віддати рільникам аж до 50 проц. і то на шість лїт, а так само занехати раз спроваджуваня з Відня для Галичини консервів, паперу і друків. Бажаємо мілїтарно і економічно сильної Австриї, але не для... пруского короля, лише для всїх австрийских народів.

Ґенеральний бесїдник contra пос. Малїк полємізував з виводами мінїстра краєвої оборони, які єго зовсїм не вдоволили. Ставляє ряд резолюций і заявляє, що Всенїмцї будуть голосувати против закона.

Голосованє.

По фактичних спростованях виголосив пос. Шумаєр, як справоздавець меншости, кінцеві виводи, а відтак референт пос. Поповский. Пос. Зайц поставив внесенє на поіменне голосованє над § 1. після внесеня меншости. В поіменнім голосованю відкинено сей параґраф 213 голосами против 109. Відтак на внесенє пос. Удржаля голосовано поіменно над § 1. після уложеня комісиї і ухвалено єго 217 голосами против 108. § 2. принято разом з резолюциєю Кіярiого в уложеню комісиї. Відтак пос. Малїк промовляв в справі резолюциї меншости, а пос. Дашиньский против неї, поручаючи принятє резолюциї за як найскоршим заведенєм новітного поступованя карного у війску та за знесенєм кари стовпа.

О год. 3 рано палата приняла в другім і третім читаню військовий закон і відрочила ся відтак на тиждень на мясопустні ферії.

Слїдуюче засїданє в пятницю 27. с м. На дневнім порядку перше читанє буджету і перше читанє угодових законів.

Новинки.

— **Календар**. В суботу. руско-кат. Теодора (Задушна); рим.-кат. Елєонори. — В недїлю: руско-кат. Никифора; рим.-кат. Петра ст.

— **Тарасові обходи**. Вечерницї в 43-ті роковини смерти Тараса Шевченка устроює дня 21. с. м. читальня в Бучачи з вокаль-но-декляматорскою проґрамою. Льокаль П. Пинесової, початок о 7. годинї вечером.

— **З Винник**. Товариство читальня »Просьвіти« у Винниках устроює дня 22 с. м. вокально-деклямацийний вечерок в честь Маркияна Шашкевича, виключно силами своїх членів. По продукциях будуть танцї при звуках військової музики. Початок о 6. год. вечером.

— **Концерт львівского „Сокола“ в Золочеві**, що відбув ся вчера під батутою п. Смолиньского, випав — як нам звідтам пишуть — надсподївано гарно. Всї точки проґрами виконано не лише бездоганно, але навіть з артистичним закроєм. Крім промови голови »Сокола« п. Будзиновского, в якій бесїдник пояснив ідеї сокільскі, зложились на проґраму твори хоральні, як: »Думи мої«, »Закувала зазуленька« і »Гимни славяньскі« і сольові фортепянові продукциї власної композициї п. Ганїнчака, п. Панькова на скрипцї і сольо-тенорове виконане п Білобрамом в заступстві неприсутного п. В. Акомпанямент держав п. Пашкевич. Цїлий концерт приготований комітетом сокільским під проводом п. Доманика дав доказ щирої і витревалої працї наших »Соколів« і виказав велику животність львівского »Сокола«, котрий чимраз ширше розпинає свої крила і котрого дїяльність на почві народній видає чимраз красші успіхи. — По концертї відбув ся вечерок з танцями, устроєний тутешною »Рускою Бесїдою«, на котрім наші »Соколи« доказали, що є не тілько добрими сьпіваками і музиками, але також знаменитими танцюристами, бо під проводом пп. Доманика і В. Шухевича до раня невтомимо вели танцї з гарним кружком руских красавиць. Перед відїздом попрощались »Соколи« з Золочевянами і подякувавши місцевому комітетови під проводом пп. совітника Рожанковского і д-ра Дрогомирецкого за їх труд і сердечну гостину, відїхали домів до дальшої працї. Щасть Вам Боже »Соколи«!

— **Крадїж в церкві**. В Ожидові розбив хтось онодї скарбону в церкві і забрав 860 К готівкою і 3 книжочки щадничої каси на квоту 4000 К. Жандармерия викрила, що крадежи допустив ся помічник паламаря, Андрушків.

— **Пригода на зелїзници**. Дня 18. с. м. вискочила зі шин льокомотива на зворотници перед стациєю Креховичі. З людий нїхто не потерпів, лише поїзд ч. 1219 опізнив ся о дві години, а подорожні мусїли пересїдати в тім місци.

— **Вісти** про уступленє намісника ґр. Пінїньского заперечує львівске бюро кореспонденцийне.

— **Поєдинок мінїстра**. В Будапештї відбув ся вчера поєдинок на шаблї між мінїстром гонведів, Феєрварім, а пос. Ленґелєйом. Поєдинок мав три навороти: При першім мінїстер одержав легку рану в руку, причім випала єму з руки шабля. При другім навороті шабля мін. Феєрварого вигнула ся, а при третім зломала ся.

— **Щедрий запис**. В Будапештї помер онодї будівничий Ігнатий Вехсельман і записав весь свій маєток в квотї 3,400.000 К на добродїйні цїли, а іменно: 2 мілїони на сироти по учителях, а решту на заведенє для слїпих.

— **Замах на судию**. В Решіци на Угорщинї якийсь злочинець вкинув через вікно до хати старшого судиї динамітний патрон. Вибух був такий сильний, що вирвало кавалок муру, а всї вікна побили ся. Родина судиї вийшла цїло, бо находила ся в примежній кімнатї. За злочинцем слїдить жандармерия.

— **Військова бранка** відбуде ся в окрузї ц і к коменди XI. корпуса у Львові в отсих місцях і речинцях: Теребовля 2—12. марця, Скалат 14—26. марця, Тернопіль 28—31. марця і 1—28. цьвітня, Збараж 2—10. марця, Снятин 2—11 марця, Печенїжин 28—31. марця і 1. цьвітня. Косів 2—10. марця, Жабє 12. і 13. марця, Коломия 16—31. марця, Сокаль 2—13. марця, Львів-місто 16—31. марця, Львів-повіт 1—30. цьвітня, Мости великі 2—5. марця, Жовква 7—16. марця, Глиняни 2—5. марця, Перемишляни 6—11. марця, Бібрка 12—21. марця, Рогатин 23—30. марця, Бурштин 31. марця і 1—6. цьвітня, Підгайцї 2—12. марця, Бережани 14—27. марця, Городенка 2—9. марця, Обертин 11—14. марця, Богородчани 16—21. марця і 1. цьвітня, Станиславів 2—24. цьвітня, Галич 25—30. цьвітня, Товмач 2—14. марця, Броди 2—14. марця, Залїзцї 16—20. марця, Зборів 23—30. марця, Золочів 1—28. цьвітня, Камінка струмилова 2—16. марця, Бучач 2—19. марця, Копичинцї 21—28. марця, Гусятин 30—31. марця, Чортків 6—30. цьвітня, Борщів 2—10. марця, Мельниця 12—18. марця, Залїщики 20—26. марця, Тлусте 28—31. марця і 1. цьвітня.

— **Буковиньский мантїй**. Черновецка »Буковина« доносить: Микола Грабчук, що видавав колись »Анцихриста«, а тепер »Приятеля«, зістав засуджений за спроневіренє 1.200 К товариства складачів на сїм місяцїв тяжкої вязницї і задержаний зараз по засудї в вязници. І такі люди обкидають болотом цїлу руску суспільність.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Жертва.

Присьвята
Д-рови Андрієви Чайківському.

— Робіть що кумцю, бо не дочекаю! Щось менї той день раком лїзе. Часом так майже, як з батога тріснув, а нинї як навмисне!...

Вжебим го єдної хвилї рада вздріти, мого синонька, мого єґомостика.

І бігала від вікна до вікна та зазирала, чи не їде. А як на мостї затуркотїв який віз, то прожогом кидала ся у двері а потім вертала засумована до хати. Не їде!

В хатї було прибрано, як на Великдень. За образами квітки, на постели подушки, як снїг білі, на скрини, що найладнїйший обрус. По під стелею волочив ся легонький, синявий димок.

То мати ладаном обкурила хату, щоби хлопський сопух не вражав »єго« панського носа.

На печі горів червоний огонь, а кума Гася варила молочну кашу і жарила що найкрасшу курку. Всьо для нього, для єдиного сина, що вивчив си у містї на »ксьондза« та їхав до рідного села на першу Службу Божу.

Кума Гася орудувала коло печі і з завистию поглядала на щасливу сусїду. Бідна вдова а прецїнь діждала ся такої потїхи. З найбільшим богачем не міняла би ся тепер. Де там!

— А відсуньте кумо горщик з кашою, приказувала Грінчиха, щоби не прикурила, бо не ївби вам. То не наш хлопський язик, нє. Де, де, де!... А курку можете жаром обложити, щоби скрушіла, бо твердої також не схоче їсти. Хлоп і ремінь вглодже, як зголоднїє, а таке панє не годно. У них вся сила на розум відходить, на ту велику науку...

— Та воно так, — потакувала Гася — наш »христїнин« то твердий, як дубина а пани як хворост.... Якосьту була я у писаря, за податок. Чекаю та чую, як пастух з наймитом закладають ся. Як зїщ менї, каже наймит, отой ґніт, що дївка саме з лямпи викинула, то дістанеш від мене шістку!

— Але дістану?

— Так менї Боже! Ось люди чують! Слово по слові заложили ся. І що ви скажете! Як взяв вам дурний пастушисько жмякати закопчений, смердячий ґніт, як взяв, то вам до двох отченашів вжер цїлий до чиста, як булку за ґрейцар.... Ану дайте ви панови ринський чи схоче!

Грінчиха, якби нїчого не чула, взяла казати:

— Нїхто не знає, яка то добра дитина. То алé син! По що менї, каже до мене, жінки, коли я маю таку добру маму. А деж менї хто в сьвітї годен так догодити, як ви! Будемо собі, мамуню, жити, як в Бога за дверми, і буде нам добре. Будуть нас люди любити, будуть шанували і Бог буде нас благословити. Кажу вам в церкві, на самім передї зробити мальовану лавку, щобисьте собі сидїли, як паня, бо ви старенькі і не сильні на ноги. То раз дитина!

Оповідаючи кивала ся, якби заводила і правою рукою обтирала заєдно то губи, то очи.

— А я єму кажу: Роби синоньку, як знаєш. Я тобі женити ся не бороню, щобись не нарікав на мене. А йно бери собі гідну.

»Або то чоловік знає, що бере? Або то годен кого перелїзти?«

— Божа воля, синоньку, кажу до нього. Бог сьвятий знає, що тебе чекає. Може не дарма снивесь ся менї на сивім кони, з золотим хрестом, як перед тобою всї люди клякали, а ти їхав та благословив на право і на лїво... Ой беріть, кумо, беріть, бо збігне!

І обі жінки кинули ся до великого горшка, з котрого летїло молоко, призначене на кашу. Але прибігли за пізно, молоко розляло ся по вуглю і шипіло як гадє, пускаючи з себе таку сиву і густу пару, як в лазни. Цїлий припічок облитий був білими струями, котрі звільна збігали на долину і під порогом творили калабаню. Десь зараз і кітка взяла ся і не чекаючи дозволу, почала хлептати, десь і пес висунув ся з під лави і підбіг на поміч. Кітка не згодила ся на спілку і в хатї підняв ся такий крик, що нїхто не вчув, як віз заїхав на подвірє і як у хату увійшов довго сподїваний гість.

Увійшов, згинаючи спину, бо висока а гнучка стать не містила ся в низькі двері.

— Слава Ісусу Христу! — сказав і приступив до мати.

В хатї нараз зробило ся тихо. Пес, почувши конї, чим скорше вибіг крізь відчинені двері і довго чути було, як врадуваний бігав довкола наймита і воза. Кітка спокійно доїдала розлите молоко. Гася стояла біля печі і порядкувала горшками.

— **Крадіж на почті.** Ще в грудни минулого року пропав на почті в Тарнові лист з грішми наданий на головній почті у Відни якимсь тамошним банком. В листі було 32.600 К, з котрих 30 банкнотів по 1000 К. Злодій по якімсь часї вернув всї тисячки дирекциї почти назад, бо очивидно бояв ся, що числа тих тисячок були записані, а пошкодований банк подасть їх до відомости всїх банків і кантор виміни; але 2.600 К меншими банкнотами здодій задержав для себе. Але сего року під конець сїчня вкрав знову хтось на почті в Тарнові почтовий мішок з листами грошевими, в котрім було 200 франків і инші цінні предмети. Злодій очивидно бояв ся, що коли буде міняти франки, готові єго арештувати, отже вложив гроші до коверти і надав в Кракові на адресу уряду почтового в Тарнові. Висланий з Кракова до Тарнова аґент поліцийний викрив, що гроші украв слуга почтовий Арон Горніґ і він то післав гроші в листї до свого шурина в Кракові з просьбою, щоби він той лист кинув до почтової скринки. Горніґа арештовано і є підозрінє, що то він вкрав також і гроші в грудни минулого року.

— **Сонет.**

Коли в неволї стямились жидове,
Чи грали арфи гимн сьвятий Сіону?
Чи величали тернову корону,
Що їм втиснули вороги-сватове?

О, кожде лихо, чи старе, чи нове,
Жалем здіймаєсь до Владики трону
І стогне в пісни, мовби поклик дзвону
На віче, щоб збирали ся синове

До оборони неньки і родини!
Бо йде недоля гірша від неволї,
Бо йдуть знасиля, зганьбленя години,

Бо йдуть на нарід найстрашнїйші болї,
Болї нестями, судорог горячки,
Веселість платна, щастє жизнь — маячки...

Марко Мурава.

— **Абсурдом** є, питати ся накладчика нової часописи о число передплатників; — ожидати, щоби редактор відповів відворотною почтою; — питати ся реставратора, чи має добре вино; — вірити, що рецензенти книжок, які вони хвалять або ганять, перечитали з них більше як заголовок; — випустити з вязниці злодія, та наказати єму, аби чесним способом зарабляв на прожиток; — хвалити перед своєю любкою красу своєї приятельки; — мати пятьдесять лїт і сумнївати ся, що не дїють ся всї ті, а до того ще більше абсурдні річи.

Посмертні † оповістки.

— **Іван Назаревич**, надучитель в Гатнї на Буковинї, упокоїв ся дня 10. с. м. в 27. роцї житя. В. є. п.!

— **Евгения** з Величковских **Телеп**, жена сотрудника в Ожомлї, упокоїла ся дня 14. с. м. в 23. роцї житя. В. ї. п.!

— **Помер** в Чернівцях професор математики на тамошнім унїверситетї, др. Антін Пухта, в 52. роцї житя.

Наука, штука, лїтература.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Нинї в пятницю другий раз »Піснї в лицях«, комічна опера в 3 актах М. Л. Кропивницкого і М. О. Порошина.

В суботу, дня 2. лютого перший раз »Хазяїн«, комедия в 4 діях Карпенка Карого

— В концертї **„Льв. Фільгармонії“** з 19. лютого взяв участь Стан. Оржельский, тенор праскої опери. Артист відсьпівав арию Ленского з Чайківского опери »Евґенїй Анєґін«, відтак оповіданє Льогенґріна, арию з »Далїбора« і баркаролю Ґаля. Стан. Оржельский був перед кількома роками в старім театрі уживаний до опереток. Дирекция міского театру перейшла над ним до дневного порядку, збираючи сьпівочі сили оперетковi і оперові. Пан О. мусїв шукати пристановища поза границями краю, був мабуть в Люблянї, відтак в Загребі і Білгородї, а нинї є першим тенором »Народного Дівадля« в Празї. Вже в Білгородї надїлив єго король сербский ордером Такови, а в ческій опері належить Оржельский до первостепенних артистів. Подаємо коротку історию бурлакованя Оржельского по заграничних сценах на провіренє факту, що край наш, хоч посїдає богато артистичних сил сьпівочих, тим краєвим силам не дає пристанолища на краєвих сценах, а любує ся систематично в імпортованю сил заграничних, розуміє ся, дуже часто меншої стійности. Почавши від Закжевского, були і є ще Волошко, Мишуґа, Бандровский, Фльорияньский, Гушалевич, Менціньский, Джевєцкий, Дїдур, Носалевич, Левицкий, Коралевич, Крушельницка, Рушковска, Шрассерн, Вармут, Аркльова, Коханьска, Абендрот і богато других сьпіваків і сьпівачок окрасою всяких сцен, лише не львівскої. У львівскій опері являли ся ті артистичні сили лише хвилево і на те, щоби відтак лишити ся без занятя і насущного. Така судьба стрінула і Оржельского. — Оржельский відсьпівав на згаданім концертї всї арії і піснї знаменито. Є се тенор драматичний, сьвіжий, звінкий, добре вишколений, інтерпретує піснї з артистичним розмахом і одушевляє слухачів. Орхестра повторила під управою п. Мельцера сему сінфонію Бетговена зовсїм прилично, а крім того під управою п. Челяньского виконано вперве увертюру до »Білої дами« Больдієна, повторено Массенета »Scenes pittoresques« і Ґріґа »Осїнь«. *Н. В.*

— **З Руского народного театру.** »Піснї в лицях« було би доброю комічною оперою, коби комічний елємент був лїпше заступлений так в музицї, як і в ситуациї. Тимчасом є се ряд етноґрафічних картин, які як-раз тратять сей чар безпосередности через намаганє на оперовий стиль. Здає ся, що пєса зискала би богато, колиб сей вязаний диальоґ, незручно і невідповідно підложений під арії народних пісень, заступити розумнїйшою і дотепнїйшою прозою, яка говореним словом повязала би сю китницю народних пісень, та вернула би їй первісну сьвіжість та красу. До того приходить єще і той згляд, що т. з. комічна опера вимагає як найлїпшої обсади, якої навіть на столичних сценах не може найти, і тому стає взагалї рідкою появою. Бо окрім оперового сьпіву, она вимагає доброї акторскої гри і то в легкім, конверсацийнім, або комічнім напрямі, до чого сьпіваки звичайно не звикли. На нашій сценї пп. Рубчак і Петрович вповнї відповіли вимогам свого нелегкого завданя, а також пна Кравчуківна виявила сьвіжий, звінкий голосок, яким володіє вміло. Під акторским знов зглядом визначила ся передовсїм пні Осиповичева в своїй мало симпатичній ролї Яцихи та п. Шеремета в короткій, епізодичній рільцї сусїда Непокритого. Недиспонованою і немов стремованою була пні Рубчакова; в сьпіві тремолювала, а в грі була звязаною та апатичною. Взагалї і весь ансамбль мало проявляв житя, темпераменту. Навіть в монастири сестрицї не сьпівали би з такою повагою весїльні шутки, як наш жіночий хор, а в танци скакали так »урядово«, що їх поважні міни до охочого темпа козачка творили разячий контраст. Хотяй що правда в льожах і в партері сидїли строгі театральні авґури з »Руської Бесїди«, то нехай і дирекция і трупа дасть витолкувати собі, що театр не конвікт, а веселість не гріх. Всяка штучність і штивність є найбільшим гріхом супроти штуки.

Телеґрами.

Відень, 20. лютого. Вчера відбуло ся в двірскім костелї парохіяльнім поминальне богослуженє за упокій душі бл. п. архикн. Елисавети. На богослуженю були присутні: цїсар, іспаньска королева, архикнязї, архикнягинї, родина покійної і члени іспаньского посольства.

Фез, 20. лютого. Колюмна під проводом мінїстра війни побила повстанчі віддїли і повернула до Фезу. Межи заполоненими ворогами є кілька з дружини претендента до престола.

Софія, 20. лютого. Собраніє по 2-дневній дискусиї ухвалило заявити правительству довірє за зарядженя проти македоньских комітетів.

Берлин, 20. лютого. Voss. Ztg. доносить з Софії, що Борис Сарафов з ватагою ворохобників впав до Македонії. Ватага є добре уоружена в Манлїхери і муніцию, закуплену за гроші прислані якимсь Македонцем з Парижа.

Довго, довго стояв син в обіймах мами і чув, як на єго зимні руки падали єї горячи сльози.

— То тебе вже синоньку цїлком пустили? То ти вже звідси нїкуди не поїдеш? То ти вже таки такий, правдивий »ксьондз?«... А я думала, що не діжду ся тебе, що Пан Біг не дасть менї грішній почути твого Божого слова, що хіба на моїм гробі парастас сьвятий відправиш. А ту, яке щастє, яке щастє!

Якже я Тобі, Господи милосерний, подякую за таку велику ласку?!

Син, розуміючи, що мама мусить виговорити ся до своєї втїхи, не переривав їй, лиш мовчав. А як міркував, що вже досить радости вилляло ся зо сльозами і словами, то обережно підвів маму до лави, посадив єї і сам сїв коло ньої.

Мовчали добру хвилю. Лиш тихе хлепанє щасливої матери мішало ся з веселим порсканєм огня та з послїдними гомонами сїльских вечірних сьпівів.

— Може би вечеру давати? — відозвала ся від печі Гася. — Єґомость певно голодні?

— Вгадалисьте — відповів гість — я справдї зголоднїв по дорозї.

— То тобі синоньку наймит не передав снїданку? Таж я приладила ковбасу і сир і наказувала єму, щоби на попасї віддав!

— Передав, мамуню, передав, та я тодї не мав охоти їсти, за те тепер попечеряю радо.

За хвилю накрили стіль і подали їду.

Кілько ту було клопоту, кілько біганини! А що в перідь давати? Як давати? — а з чим? — бо то звичайно треба не по хлопськи, а з панська. Вкінци рішили, що вперед тра дати молочну кашу, бо так пани їдять.

Молодий пан-отець встав, змовив коротку молитву, жінки зітхнули і сїли.

На щастє каша не прикурила ся і незвичайно смакувала гостеви.

— Я вже такої каші давно не їв — хвалив собі син — ще у вас, перед роком.

— Тілько молока за мало — підхопила Гася. — Збігло нам. Не дармо кажуть, що де дві ґаздинї, там порожні скринї.

— А може тобі, синоньку, ще? — питала ся щаслива мати, бігаючи від скринї до печі і не зводячи ока зі свого пан-отчика.

— Алеж, мамуню, не заходьте ся, сїдайте та їджте, бо менї смакувати не буде.

— Зараз, синоньку, зараз, я тілько подам курку, таку крухеньку, що навіть мала дитина вглодже.

Та аж ту показав ся справжнїй клопіт. Не було вилок. Але і на те найшла ся рада; Гася скочила до учителя і за хвилю всьо було в порядку.

— Якіж бо ви! — дорікав тодї син. — Пощо така парада? Так, якби я забув пальцями їсти. Не робіть того мамуню, прошу вас дуже, а то, єй Богу, поїду собі від вас зараз завтра.

— Не страш мене, синоньку, не страш голубчику, бо вмлїю, — відповіла жартуючи мати і наложила єму на таріль що найлучший кусник. Їли і говорили.

— То ти вже синоньку навіть сповідати будеш?

— А ви думали, що нї?

— Та не думала, але все якось сама собі не вірила... А причащати також?

— А вжеж що як одно то й друге.

— То ти може і стару Чаплиху поховаєш, бо єї вже не богато належить ся.

— Як тра буде, то поховаю — відповів син.

— Але ти — ти всьо вмієш, як треба, правда? — спитала несьміло дивлячи ся на него, як на образ, з трівогою і безмежною любвою.

— Вважай синоньку, щобись ладно правив, щоби тебе всї хвалили, щоби нашим ворогам завидно стало. Та не гнївай ся на мене, що таке тобі кажу, але я би рада, щоби всьо було як найкрасше... О! О! — горлав бувало війт — чого тій торбійцї захочуєсь, ксьондза? А я єго, нїм на попа вийде, до арешту завдам, бо няй менї народу не бунтує, няй менї якихось »казетів« та книжок не навозить!... А ту диви, тай на чиїм стало? Видите, за ким потягнув Пан-Біг. Тепер, як я єго при якій оказиї здиблю, то скажу єму так: пильнуйте, пане начальнику, щобисьте своїх пальців в громадських грошех не мачали та не завдавайте других до арештів, щоби вас не завдали!

— Алеж, мамуню, — гамував єї син, — дайте єму спокій, що будете собі з такими людьми починали. Зробіть тоє для мене...

(Конець буде).

— **Дальші фанти на льотерию »Сокола«** надіслали отсї Вп. Добродії: 35) М. Кимакович з Заліщик прислав від: Вп. Ел. Дубівної 2 образи Шевченка і Виговского в оправі ручної роботи, о. Ів. Велигорского історию рускої церкви (д-ра Пелеша) і від себе хрестик ручної роботи (в послїднім оголошеню сей уступ був через ошибку мильно поданий, длятого повтаряємо на ново); 39) М. Тимяків з Брустур хустину до фрака; 40) Анна Павлусевич з Шешор, дзобенку, ґердан до годинника; 41) Ів. Сполїтакевич зі Львова вишивану сорочку; 42) Ол. Залїтач з Жовтанець вишивану сорочку і Евг. Залїтач вишивану муж. краватку; 43) Ол. Хомин пару рамок; 44) о. П. Гарух з Грабової вирізуваний підгодинник, Ол. Гарухівна вставку гафтовану до подушок; 45) Ц. Міллерова зі Львова, 10 томів книжок, 2 зеркальця, 2 кухарскі книжки, 3 фл. води кольоньскої. 6 хустинок, 7 календарів, 2 образи, 2 фляконики 2 гребенї, накрите на стіл; 46) Цивіньска 2 вахлярі з цьвітів, Зоф. Хомицка лижочка до салати; 47) о. Е. Громницкий з Золочева надіслав від Ст. Бохеньскої мальований вид на дереві, від З. Єзерскої вишиваний нагребінник, Ст. Єзерска вишивану щітківницю, Мар. Громницкої подушку на голки; 48) В. Крижановский зі Львова 5 образів; 49) М. Левицкий зі Львова кн. »Огнї горять«; 50) Лев Левицкий кльош на цьвіти; 51) Адольф Рапп, купець зі Львова зі свого складу альбом; 52) Ст. Сумик зі Станиславова від Д Білинкевичівної витискач вишиваний, Ст. Електоровича мальов. палета; 53) М. Борковска накрите на столик і вишив. серветку; 54) Лучаковска склянне пуделко ручно мальоване з папіросами (за папіроси взято 2 К); 55) Ст. Боберска скатертку на столик; 56) Ів. Боберский мошонку і зеркало; 57) М. Кимакович з Заліщик кн. »Відгуки«, каламар, образ - акварелю; 58) Ю. Врецьона накрите на столик; 55) Яр. Височаньска мальов. теку на листи; 60) М. і З. Краснопєрівнї з Підгайчик накрите на стіл ручної роботи; 61) Л. Жегалловичівна з Новиці вишив. настільник, Мар. Жегалловичівна вишив. щітківницю; 62) З. Гаймберґер виш. сорочку, Ан. Доскочівна 2 вахлярі з переписними картками і теку на листи; 63) Ом. Крупка олені роги, Гуґо Галушка роги цапа, М. Качмарска тацку на білети і підгодинник, Ол. Січиньска рамки, Ф. Шматера каламар, Михайлина Шматера хіньск. тарілку, Яр. Шматера бомбонєрку. Надто прислали гроші, Вп. Евг. Залїтач 2 К, Н. Н. 40 сот., Хомицкий 20 с., Лав. Плажек 1 К, Н. Н. 40 с., Сохацка 10 с., о. Ів. Жегаллович з Новиці 4 К, Іван Боберский 10 К, Ант. Дзеровичева жена о. пароха з Топорова зібрала на концерті 21 К, о. Іван Стоцкий 5 К, о. Ів. Попель 3 К, о. Ів. Порайко зі Станиславова від себе і родини 10 К на листу зібрав 14 К, Ол. Громницка Золочів 2 К; разом від початку до тепер зібрано 200 фантів і 132 К. (Дальше буде).

Притім просимо уклінно Вп. Родимців, щоби як найскорше і найбільше надсилали фанти, бо доси зібрана скількість фантів не вистарчає до урядженя льотериї. Речинець надсиланя фантів продовжаємо до кінця марця с. р. За дотеперішну підмогу складаємо Всїм Вп. Жертводавцям щиру подяку.

А. Будзиновский, голова. *Денис Кучика*, справник.

Глядаю

учительки

(або студента)

для двох дїтий (з II і III кл. народної). Першеньство мають особи зі знанєм гри на **фортепянї**.

Зголошеня приймає: *о. І. Стефаньчук*

31(4-5) в Павелчи, п. Станиславів.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР"

ДІМ „ПРОСЬВІТИ"

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР — **виплачує шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делєгатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНЇСТРА — полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР — посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНЇСТРА — **Фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР — **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА — аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і **дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівців, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівців, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	2·31		
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15 вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. [illegible]
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		8·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55		
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівців, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в неділї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.